ROMANIA
Ministerul Informatiilor Publice

RAPORT
privind implementarea Strategiei Guvernului de îmbunatatire a situatiei rromilor la un an de la adoptare

Bucuresti 2002

RAPORTUL
OFICIULUI NATIONAL PENTRU ROMI
privind implementarea
Strategiei de Îmbunatatire a Situatiei Romilor

- aprilie 2002-

I . POLITICA GUVERNULUI PRIVIND SITUATIA ROMILOR

România a ratificat cele mai importante **documente de drept international referitoare la discriminarea rasialã si etnicã**, incluzând Conventia ONU privind drepturile copilului; Conventia ONU cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasialã; Conventia ONU privind drepturile civile si politice; Conventia ONU cu privire la drepturile economice, sociale si culturale si Conventia europeanã a drepturilor omului si toate protocoalele sale.

Guvernul României recunoaste ca exista o problema a romilor care impune **politici coerente de incluziune sociala, civica, economica si politica**. Altfel spus, este vorba de participarea civica, în conditii de sanse egale, a etnicilor romi într-un sistem democratic; accesul nediscriminatoriu la o slujba si la un trai decent; accesul egal la serviciile sociale furnizate de stat si facilitarea organizarii politice si asociative a comunitatilor de romi.

Rezolvarea situatiei romilor este un obiectiv fundamental pentru politica Romaniei, obiectiv pe care actualul Guvern si l-a asumat înca din perioada campaniei electorale. Programul de guvernare cuprinde un capitol special destinat îmbunatatirii situatiei romilor. Principalele directii de actiune s-au concretizat ulterior într-un document intitulat Strategia de Îmbunatatire a Situatiei Romilor din România, adoptat prin HG 430/25/04/2001. Documentul, extrem de apreciat de instantele europene si de tarile care au elaborat strategii similare, a fost rezultatul unei **colaborari foarte bune între Guvern si organizatiile neguvernamentale ale romilor**. Acest exemplu de colaborare între executiv si societatea civila continua si în etapa de implementare a Strategiei.

Strategia de îmbunatatire a situatiei romilor este importanta nu numai pentru ca reprezinta punctul de vedere al Guvernului României privind gestionarea situatiei romilor, dar este o asumare politica a unei schimbari care vizeaza politici sociale, cu **obiective foarte clare**: prevenirea si combaterea discriminarii institutionale si sociale, pastrarea identitatii etniei romilor, asigurarea sanselor egale pentru atingerea unui standard decent de viata si stimularea participarii etniei romilor la viata economica, sociala, culturala, educationala si politica a societatii.

Guvernul este constient ca succesul acestei Strategii nu depinde numai de politici si actiuni guvernamentale, si administrative, ci si de **participarea activa** a societatii civile si mai ales a comunitatii de romi. Daca vrem sa combatem discriminarea si sa schimbam stereotipurile existente despre romi, trebuie sa întelegem ca acest lucru implica responsabilitati nu numai din partea majoritatii, ci si din partea organizatiilor romilor, liderilor si membrilor comunitatilor de romi.

Strategia pe care Guvernul a propus-o vizeaza **10 mari domenii de actiune**, pornind de la administratie publica, securitate sociala, sanatate, economie, justitie si ordine publica, protectia copilului si mergând pâna la educatie, cultura, comunicare si participare civica. Strategia contine **directii de actiune pentru 10 ani** si un **plan detaliat de masuri**

pentru 4 ani. Strategia prevede de asemenea, responsabilitati precise pentru un **aparat institutional** care sa fie capabil sa asigure implementarea obiectivelor Strategiei la nivel central si la nivel local.

II. EVALUAREA ÎNDEPLINIRII OBIECTIVELOR ASUMATE PENTRU PRIMUL AN DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

1. Constructia institutionala a implementarii

Au fost constituite toate structurile prevazute în H.G.430/2001, mai putin la nivel local, unde angajarea **expertilor locali pentru romi** constituie înca obiectul negocierii între primarii si organizatiile reprezentative ale romilor.

Comitetul Mixt de Implementare si Monitorizare a Strategiei, organism care raspunde de controlul, planificarea si coordonarea activitatilor prevazute în Planul de Masuri al Strategiei, s-a format prin Ordinul Ministrului Informatiilor Publice nr. 259/2000 si este format din secretarii de stat ai ministerelor responsabile pentru aplicarea H.G 430/2001 si din lideri ai organizatiilor de romi. Pâna în aprilie 2002, Comitetul Mixt a organizat sase reuniuni, la care de cele mai multe ori au participat persoane delegate de catre secretarii de stat.

Agenda întâlnirilor Comitetului Mixt pentru primul an de implementare a fost centrata pe: evaluarea stadiului de constituire a comisiilor ministeriale si a birourilor judetene pentru romi; evaluarea stadiului de înfiintare a posturilor de experti romi la nivelul primariilor; colaborarea dintre administratia locala, organizatiile neguvernamentale si liderii comunitatilor de romi în plan local; evaluarea costurilor de implementare a strategiei si a contributiei financiare a fiecarui minister, evaluarea eficientei proiectelor neguvernamentale finantate din fonduri PHARE, pregatirea si evaluarea programelor de training pentru personalul de la nivelul comisiilor ministeriale si a celor de la birourilor judetene, aprobarea regulamentelor de organizare a birourilor judetene si a fisei postului pentru personal, planificarea sectoriala si locala a activitatilor, evaluarea activitatii de la nivelul comisiilor ministeriale si a birourilor judetene si stabilirea prioritatilor de actiune pentru 2002 .

Comisiile ministeriale pentru romi sunt subordonate Comitetului Mixt si raspund de organizarea, coordonarea si planificarea activitatilor din Planul de masuri, cuprinse în sectorul de responsabilitate al fiecarui minister. Pâna în acest moment au fost înfiintate 15 comisii ministeriale, dintre care 14 la nivel de ministere, iar una în cadrul Agentiei Nationale Pentru Protectia Copilului si Adoptii. Comisiile sunt conduse de catre un secretar de stat, membru în Comitetul Mixt si auîin componenta 3-4 membri, din care un membru apartine minoritatii romilor, fiind delegat de catre o organizatie neguvernamentala.

Birourile Judetene pentru Romi au fost înfiintate prin Ordinul Ministrului Administratiei Publice nr. 408/28.06.2001, modificat prin ordinul nr.37/01.02.2002, regulamentul de organizare si functionare fiind aprobat prin ordin al ministrului.

O prima masura întreprinsa de **Ministerul Administratiei Publice** pentru aplicarea prevederilor H.G. nr. 430/2001 a fost numirea a 41 de experti romi la nivelul fiecarei prefecturi, urmând ca personalul suplimentar sa fie angajat pe parcursul acestui an. Singurul judet în care nu a fost desemnat expertul rom este Sibiu.

Birourile Judetene pentru Romi au ca principale responsabilitati:

- evaluarea situatiei romilor din aria de responsabilitate;
- identificarea solutiilor de rezolvare a nevoilor membrilor de etnie roma a comunitatii;
- mobilizarea comunitatilor de romi în vederea realizarii obiectivelor programului de îmbunatatire a situatiei romilor;
- asigurarea legaturii permanente cu autoritatile administratiei publice locale;
- semnalarea problemelor care sunt de competenta autoritatilor administratiei publice locale, în scopul rezolvarii acestora;

- mentinerea unui parteneriat comunitate de romi – autoritate locala, pentru realizarea programelor menite sa sprijine rezolvarea situatiei romilor;
- colaborarea cu inspectorul pentru romi din cadrul Inspectoratul Scolar Judetean;
- colaborarea cu Directia Judeteana a Ministerului Sanatatii si Familiei;
- medierea eventualelor conflicte inter si/sau intracomunitare
- furnizarea de rapoarte periodice catre Directia Generala pentru Relatiile cu Prefecturile din cadrul Ministerului Administratiei Publice si ONR.

Birourile Judetene pentru Romi raspund de organizarea grupurilor de lucru mixte alcatuite din reprezentantii Birourilor Judetene pentru Romi, organizatii neguvernamentale si reprezentantii alesi ai comunitatilor de romi, în vederea evaluarii principalelor nevoi ale populatiei de romi si aplicarii programelor de sprijinire a acestora.

Expertii locali pentru romi de la nivelul primariilor reprezinta principalii mediatori între autoritatile publice si comunitatile de romi si sunt responsabili pentru aplicarea Strategiei Guvernamentale în plan local. Acolo unde organizatiile de romi au solicitat primariilor sau consiliilor locale prezenta unui expert rom au fost initiate procedurile de aprobare pentru infiintarea postului de expert rom. Problema care intervine si care nu a fost rezolvata pâna în prezent de Ministerul Administratiei Publice este ca, la nivel bcal, foarte multi primari refuza angajarea expertilor romi, prezentand ca motivatii lipsa de fonduri si imposibilitatea legala de a largi schema de personal a institutiei.

Grupurile de lucru mixte au fost organizate la nivel local / judetean si sunt alcatuite din reprezentanti ai birourilor judetene pentru romi/experti pentru romi, ONG-uri si reprezentanti alesi ai comunitatilor de romi, în vederea evaluarii principalelor nevoi ale populatiei de romi si aplicarii programelor de sprijinire a acestora. Actiunea este în curs de desfasurare, pâna în acest moment fiind infiintate **10 grupuri de lucru mixte la nivel judetean**. În viitorul apropiat ONR, în parteneriat cu Agentia de Dezvoltare Comunitara " Împreuna", intentioneaza formarea si activarea prin intermediul programului Phare a altor 15 grupuri de lucru mixte, la nivel judetean.

Fundatia de interes public pentru romi. Oficiul National pentru Romi si Delegatia Comisiei Europene la Bucuresti au agreat ideea delegarii organizatiei Centrul de Resurse pentru Comunitatile de Romi, cu sediul la Cluj, ca organizatie care sa atraga si sa gestioneze fonduri destinate romilor, inclusiv fondurile PHARE. Se apreciaza ca în prezent CRCR este singura organizatie credibila si cu expertiza consistenta în gestionarea transparenta si impartiala a fondurilor destinate proiectelor neguvernamentale sau în parteneriat cu administratia locala.

Consiliul National pentru Prevenirea Discriminarii a fost înfiintat prin H.G 1194/2001, rolul CNPD fiind constatarea si sanctionarea tuturor actelor de discriminare prevazute în Legea 48/2002. CNPD prevede în componenta sa si reprezentanti ai romilor. Ministerul Informatiilor Publice – Departamentul pentru Relatii Interetnice a fost delegat pentru organizarea si functionarea CNPD, termenul limita de organizare fiind luna iulie 2002.

2. Administratie publica si dezvoltare comunitara

- La nivel central s-au organizat **întâlniri semestriale** între lideri nationali ai romilor si **primul ministru** pentru a analiza situatia generala a romilor si stadiul implementarii Strategiei de îmbunatatire a situatiei romilor. Astfel, în data de 13 octombrie 2001 a avut loc o întâlnire a Primului Ministru cu liderii romilor. În acelasi context pot fi mentionate si întâlnirile periodice ale Primului Ministru cu reprezentantii politici ai romilor în Parlament.

- În contextul dezvoltarii parteneriatului dintre administratia publica locala si ONG-urile romilor, în perioada 23 - 25 noiembrie 2001 s-a desfasurat la Brasov Conferinta privind Implementarea la nivel Local a Strategiei de Îmbunatatire a Situatiei Romilor.

Conferinta s-a desfasurat pe patru ateliere de lucru: parteneriatul între autoritatile publice locale si societatea civila a romilor, mecanisme si structuri pentru implementarea Strategiei, practici pozitive în domeniul dezvoltarii la nivel local a minoritatii romilor si reprezentarea politica a minoritatii roma în administratia publica locala. Scopul conferintei nationale a fost implicarea autoritatilor locale si a celorlalti factori responsabili în aplicarea Strategiei de Îmbunatatire a Situatiei Romilor.

- Agentia Nationala a Functionarilor Publici a început derularea unui program de formare a functionarilor publici în scopul prevenirii si combaterii discriminarii în raporturile dintre functionarii publici si persoanele apartinând minoritatilor nationale. Programul a avut în vedere dispozitiile Ordonantei Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare si a tinut cont de angajamentele României privind integrarea europeana si euroatlantica. S-a urmarit eliminarea si prevenirea discriminarii institutionale si sociale a cetatenilor români de etnie roma, pastrarea identitatii etniei romilor, asigurarea sanselor egale pentru atingerea unui standard decent de viata si stimularea participarii romilor la viata economica, sociala, culturala si educationala.

Principalele obiective ale acestui program sunt:

1) initierea si desfasurarea de activitati privind îmbunatatirea raporturilor dintre autoritatile si institutiile publice si cetatenii apartinând minoritatilor etnice, în special cea a romilor;

2) combaterea oricaror forme de discriminare în raporturile dintre functionarii publici din administratia publica centrala si locala si cetatenii de etnie roma;

3) initierea si implementarea unor programe de actiune privind angajarea romilor în structurile administratiei publice centrale si locale;

4) dezvoltarea colaborarii dintre structurile administratiei publice si organismele neguvernamentale ale romilor pe baza de parteneriat.

- Încadrându-se în prevederile Strategiei Guvernului pentru Îmbunatatirea Situatiei Romilor, Ministerul Administratiei Publice si-a îndreptat eforturile spre o cunoastere reala a situatiei comunitatilor de romi privitoare la existenta, starea si nevoile de locuinte ale romilor, cât si a infrastructurii din aceste zone. În prezent, Directia Generala pentru Relatiile cu Prefecturile este în posesia tuturor datelor reale, fiind capabila sa identifice si sa orienteze, la modul cel mai eficient, eforturile necesare remedierii situatiilor dificile din teritoriu. (Anexa nr.I. – fisa de caracterizare a starii si nevoilor de locuinte a romilor. Anexa nr. II. - utilitatile publice existente în aceste zone de romi).
- Acolo unde situatia a cerut-o, la nivelul administratiei publice locale s-a trecut la organizarea, prin grija prefectilor, a unor sedinte periodice cu liderii comunitatilor de romi, în vederea identificarii de comun acord a problemelor cu care se confrunta acea comunitate si a posibilitatilor de solutionare a acestora. Odata identificate aceste probleme, ele intra pe ordinea de zi a Grupului Mixt de Lucru si se regasesc în programul de sprijinire a populatiei de romi.
- Pentru monitorizarea stadiului îndeplinirii obiectivelor din Strategia Guvernului pentru Îmbunatatirea Situatiei Romilor, prefectii întocmesc rapoarte semestriale catre Ministerul Administratiei Publice**.**
- Privind desfasurarea recensamântului populatiei si al locuintelor, Ministerul Administratiei Publice prin Directia Generala pentru Relatiile cu Prefecturile a procedat înca de anul trecut la identificarea comunitatilor de romi – în sensul componentei si pozitionarii zonale a acestora – cu scopul de a crea premisele necesare obtinerii, în termen cât mai scurt, de catre cetatenii români de etniei roma a documentelor de identitate. Criticile privind modul de desfasurare a recensamantului si tendinta unor recenzori de a influenta declararea apartenentei etnice nu pot fi generalizate si se refera la câteva cazuri izolate.
- În cadrul programului Access B7-300, finantat de Uniunea Europeana - componenta de microproiecte, M.I.P - Oficiul National pentru Romi a conceput proiectul cu tema: **“Plan**

national pentru dezvoltare locala a comunitatilor de romi", în colaborare cu **MIP, MAP**, **MLPTL, MSF, MMPS**. Proiectul îsi propune identificarea nevoilor, a domeniilor de actiune prioritare, însotite de obtinerea consensului partilor si crearea cadrului de implementare a proiectelor si programelor de catre 10 Birouri Judetene pentru Romi, în colaborare cu grupurile de lucru mixte.

- Pentru îmbunatatirea comunicarii si a cresterii competitivitatii în plan profesional, în perioada octombrie-decembrie 2001, Oficiul National pentru Romi a achizitionat si dotat cu echipamente de informatica (calculatoare, imprimante) cele 42 de birouri judetene pentru romi.
- **Centrul de Resurse pentru Comunitatile de Romi,** în parteneriat cu Oficiul National pentru Romi, a organizat un curs intensiv de limba engleza de care au beneficiat 20 de experti romi, membri ai Birourile Judetene pentru Romi.
- **Fundatia Parteneri pentru Dezvoltare Locala** a organizat si desfasurat, la sfârsitul anului 2001, cursuri de formare cu expertii romi din cadrul Birourilor Judetene pentru Romi, Comisiile Ministeriale pentru Romi, Comitetul Mixt de Monitorizare si Implementare a Strategiei si cu reprezentantii Conventiei Cadru a Romilor.

3.Locuinte

În acest moment, prin grija Ministerului Administratiei Publice, este în curs de realizare o baza de date care va fi folosita pentru finalizarea celorlalte puncte din Strategie. S-au întocmit fisele de caracterizare a locuintelor si utilitatilor din zonele populate de romi. În urma centralizarii datelor primite din teritoriu de la primarii si prefecturi referitoare la nevoile teritoriale de reabilitare a locuintelor si a mediului înconjurator, Ministerul Administratiei Publice împreuna cu Ministerul Lucrarilor Publice, Transporturilor si Locuintei a prezentat un **program national de reabilitare a locuintelor si a mediului înconjurator, inclusiv a celor din zonele locuite de romi**. Programul va fi dezvoltat pe 10 ani, cuprinzând masuri urgente de reabilitare a locuintelor si a zonelor locuite de romi în primii 4 ani, si va fi inclus in fisa de proiect a noului program PHARE "Plan National de Dezvoltare Locala si Comunitara a comunitatilor de romi". În vederea asigurarii unor conditii normale de locuit în zonele locuite de romi, **(energie electrica, apa potabila, canalizare, gaz metan, salubrizare), Ministerul Lucrarilor Publice, Transporturilor si Locuintei** are în vedere elaborarea unui program de finantare guvernamentala si/sau în parteneriat a firmelor de stat sau private si a organizatiilor nonguvernamentale.

De asemenea, MLPTL în colaborare cu MMSS intentioneaza sa includa în programul Phare "Plan National pentru dezvoltarea locala a comunitatilor de romi" un program national pentru construirea de **locuinte sociale** pentru familiile numeroase si cu venituri reduse, derulat pe 10 ani, cu acces nediscriminatoriu pentru familiile de romi.

4.Securitate sociala :

Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale a elaborat proiectul de lege privind prevenirea si combaterea marginalizarii sociale, proiect care în prezent este în curs de adoptare.

De asemenea, a fost definitivat cadrul legislativ care reglementeaza sistemul asigurarilor sociale de somaj si stimularea ocuparii fortei de munca, prin adoptarea Legii nr. 76/2002. Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca, prin agentiile sale teritoriale, va realiza, împreuna cu organizatiile nonguvernamentale ale romilor, campanii de informare cu privire la conditiile de acordare a ajutorului de somaj.

Copiii si familiile cetatenilor români de etnie roma beneficiaza de asistenta sociala acordata prin intermediul Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale si a Directiilor Generale de Munca si Solidaritate Sociala Judetene, respectiv a municipiului Bucuresti, constând în :

- alocatia de stat pentru copii, în temeiul Legii nr.61/1993;
- alocatia suplimentara pentru familiile cu copii, în temeiul Legii nr.119/1997;

- alocatia de întretinere pentru copiii dati în plasament, în temeiul O.U.G.nr.26/1997 republicata, aprobata prin Legea nr.108/1998;
- ajutoare de urgenta, în temeiul Legii nr.416/2001 privind venitul minm garantat;
-ajutoare financiare, în temeiul Ordonantei de urgenta a Guvernului nr.118/1999 privind înfiintarea si utilizarea Fondului national de solidaritate, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr.366/2001.

Aceste politici de protectie sociala sunt destinate în egala masura si familiilor rome monoparentale.

În scopul elaborarii unui studiu pe piata ofertelor profesionale pentru romi si a unui Program anual de formare si reconversie profesionala în meserii cu grad ridicat de solicitare pe piata muncii si care corespund nivelului educational al romilor, s-a avut în vedere întocmirea unei analize la nivel national privind accesul la programele si cursurile de calificare/recalificare a persoanelor apartinând etniei romilor, atât pentru anul 2001 cât si pentru anul 2002.

Pentru anul 2001, în cadrul Programului national pentru cresterea gradului de ocupare prin cursuri de formare profesionala, 270 de romi au fost înscrisi la cursuri de formare profesionala, 232 au absolvit, iar dintre acestia un numar de 71 persoane au fost încadrate în munca. Cele mai solicitate meserii pe piata muncii au fost: instalator apa-canal, fierar-betonist, zidar rosar-tencuitor.

Prin **Programul national pentru ocuparea fortei de munca** pentru anul 2002, la cursuri de formare profesionala vor participa si 243 persoane de etnie roma. MMSS estimeaza ca un numar de 116 romi absolventi ai acestor cursuri vor dobândi calificari în meserii solicitate pe piata muncii precum: fierar-betonist, instalator apa-canal, confectioner îmbracaminte, zidar rosar-tencuitor, iar dintre acestia se vor încadra în munca un numar de minim 91 persoane de etnie roma.

Instruirea personalului din cadrul agentiilor judetene si locale în vederea facilitarii accesului romilor pe piata muncii, în special a celor care au urmat cursuri de formare profesionala, s-a realizat în cadrul programului de instruire a personalului agentiilor judetene pentru ocuparea fortei de munca, desfasurat la Sibiu, în lunile ianuarie-februarie 2002.

Cu privire la elaborarea unui program anual de sprijinire a tinerilor absolventi romi în vederea angajarii si monitorizarii evolutiei profesionale a tinerilor romi cu studii superioare (termen 10 aprilie 2002), mentionam ca prin prin legea nr.76/2002 privind sistemul asigurarilor sociale pentru somaj si stimularea ocuparii fortei de munca s-a stabilit masura activa de stimulare a angajatorilor care încadreaza tineri absolventi.

Astfel, prin Programul national pentru ocuparea fortei de munca pentru anul 2002, prin acest tip de masura se preconizeaza a fi angajate un numar de 60 persoane de etnie roma.

Cu privire la elaborarea reglementarilor necesare în vederea acordarii de subventii organizatiilor neguvernamentale care înfiinteaza si administreaza unitati de asistenta sociala, MMSS arata ca în conformitate cu prevederile Legii nr.34/1998 privind acordarea unor subventii asociatiilor si fundatiilor române cu personalitate juridica, care înfiinteaza si administreaza unitati de asistenta sociala, organizatiile neguvernamentale ale romilor au acces, la subventii acordate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale. Pâna în prezent 492 de copii de etnie roma din comunele Ardud, Livada, Turulung, Stana (judetul Satu-Mare) beneficiaza din 1998 de aceasta subventie.

În perioada 1998-2002 s-au acordat de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii si Solidaritatii Sociale subventii asociatiilor si fundatiilor care au unitati de asistenta sociala ce se adreseaza în special persoanelor asistate de etnie roma sau categoriilor de persoane în nevoie, fara ca etnia persoanei asistate sa constituie un criteriu specific de acordare a serviciului respectiv.

Unitatile de asistenta sociala care se adreseaza în mod special persoanelor de etnie roma sunt: centre de zi pentru copiii romi, gradinite speciale pentru romi, semiinternate

pentru romi. Acestea sunt înfiintate si administrate de Organizatia Caritas Satu-Mare si au fost subventionate de Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale.

În scopul derularii, în colaborare cu organizatiile neguvernamentale, a unui program de formare profesionala a însotitorilor romi pentru persoanele cu handicap din rândul etnicilor romi, Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale, prin institutiile sale specializate, respectiv agentiile teritoriale pentru ocuparea fortei de munca, va organiza, la cererea persoanelor fizice si juridice interesate, programe de formare profesionala si pentru însotitori romi pentru persoanele cu handicap din rândul etnicilor romi. Organizatiile nonguvernamentale locale vor pune la dispozitia agentiilor teritoriale pentru ocuparea fortei de munca informatii referitoare la persoanele care îndeplinesc conditiile necesare pentru a beneficia de acest drept. În acest sens se va încheia un protocol între Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale, Ministerul Sanatatii si Familiei si Secretariatul de Stat pentru Persoane cu Handicap.

Elaborarea unui *plan de sprijinire a includerii asistentilor sociali proveniti din comunitatile de romi în structurile guvernamentale centrale si locale responsabile cu implementarea Strategiei guvernamentale de îmbunatatire a situatiei romilor* va fi avuta în vedere în protocolul dintre Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale si Ministerul Sanatatii si Familiei.

Programele elaborate si implementate de Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca sunt structurate pe grupuri tinta, grupuri din care fac parte atât femeile cât si persoanele apartinând etniei romilor.

În scopul dezvoltarii, în colaborare cu organizatiile neguvernamentale si biserica, a unor proiecte de sprijin de urgenta (alimente, îmbracaminte, rechizite) pentru copiii proveniti din comunitatile de romi, Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale a adoptat pentru anul scolar 2001-2002, Ordonanta nr.33/2001 care prevede acordarea de rechizite pentru familiile al caror venit mediu net lunar pe membru de familie, realizat în luna iulie 2001, este de maximum 50 % din salariul minim brut pe tara, în aceasta categorie înscriindu-se inclusiv familiile de romi.

În vederea monitorizarii si evaluarii anuale a accesului cetatenilor români de etnie roma la serviciile publice, Fundatia pentru o Societate Deschisa a publicat, în 2001, raportul întocmit de Inna Zoon, “La marginea societatii”. De asemenea, Centrul European pentru Drepturile Romilor (CEDR), a publicat studiul” Stare de impunitate: încalcarea drepturilor omului - cazul romilor din România”, iar Banca Mondiala a publicat raportul ”Roma and the Transition in Central and Eastern Europe, Trends and Challenges”, editor Dena Ringold.

Ministerul Muncii si Solidaritatii Sociale, în colaborare cu Ministerul Educatiei si Cercetarii, Ministerul Tineretului si Sportului si centrele teritoriale ale Agentiei Nationale pentru Ocuparea Fortei de Munca au în vederea derularea unui program privind informarea si consilierea profesionala a romilor “**Scoala profesionala – un prim pas catre un loc de munca”.**

MMSS are în atentie si întocmirea în colaborare cu organizatiile neguvernamentale a unui program de informare si educare privind dezavantajele muncii “la negru” pentru etnicii romi.

4.Sanatate

În vederea identificarii si solutionarii cu promptitudine a problemelor sistemului sanitar legate de etnia romilor , a fost infiintata la nivelul **Ministerului Sanatatii si Familiei** functia de consilier personal al Ministrului Sanatatii si Familiei pentru problemele romilor.

În prezent, Ministerul Sanatatii si Familiei, împreuna cu organizatiile nonguvernamentale, desfasoara un program national de îmbunatatire a **accesului romilor la serviciile medicale** publice preventive si curative. Initiativa este inclusa în Programul Phare ““**Plan National pentru Dezvoltarea Locala a Comunitatilor de Romi**”.

Ministerul Sanatatii si Familiei este preocupat si de identificarea solutiilor pentru includerea, în cel mult 1 an, a tuturor romilor în sistemul **asigurarilor de sanatate**, înscrierea la medicul de familie si acordarea de medicatie compensata.

În cursul anului 2001 s-a semnat un **Acord** prin care se reglementeaza relatiile de colaborare între Ministerul Sanatatii si Familiei si Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii "Romani Criss", în vederea îndeplinirii sarcinilor cuprinse în Strategie, legate de sistemul mediatorului sanitar. Raportul MSF subliniaza ca institutionalizarea sistemului mediatorului sanitar este imperios necesara, cu atât mai mult cu cât din punct de vedere cultural si etnic sistemul de valori al romilor este diferit de cel al ne-romilor, fapt ce reclama depasirea barierelor etnice si culturale prin introducerea unui element de legatura: **mediatorul sanitar**. Pornind de la acest principiu, Ministerul Sanatatii si Familiei a sprijinit în anul 2001 introducerea în Codul Ocupatiilor din România a acestei noi ocupatii.

Tot în cursul anului 2001, în colaborare cu Partida Romilor si Romani Criss, s-au efectuat campanii de depistare a unor boli în cadrul comunitatilor de romi, precum si campanii de vaccinare. Campania de informare a început în anul 2001, când Ministrul Sanatatii si Familiei, doamna Daniela Bartos si deputatul Nicolae Paun au vizitat comunitatea romilor din Mizil.

Pentru anul 2002, în vederea imbunatatirii accesului romilor la serviciile de sanatate, MSF îsi propune sa bugeteze formarea si functionarea unui numar de aproximativ 215 mediatori sanitari la nivel national. În acest scop, se are în vedere o strânsa colaborare cu organizatiile romilor.

Pe agenda MSF pe anul 2002 figureaza, de asemenea, dupa cum rezulta din Raportul prezentat în cadrul ultimei reuniuni a Comitetului Mixt de Implementare si Monitorizare a Strategiei, introducerea în organigrama Directiilor de Sanatate Publica judetene si a Municipiului Bucuresti, a biroului de asistenta comunitara, care va coordona atât activitatea mediatorilor sanitari, cât si a asistentilor medicali comunitari.

Ca o reflectare a bunei colaborari ce exista între MSF si organizatiile romilor, subliniem faptul ca la sedintele Comisiei Ministeriale pentru Romi din cadrul acestuia participa, în calitate de consultant permanent cu drept de vot un reprezentant al Romani Criss, asociatie civica a romilor cu o bogata experienta în domeniul elaborarii unor politici publice în domeniul sanatatii.

5. Economic

Urmare a încheierii Memorandumului de Întelegere între Guvernul României si Fondul Monetar International, se va renunta la facilitatile acordate în prezent (prevazute în diverse acte normative), urmând a se aproba un set de facilitati de care sa poata beneficia în mod unitar totii investitorii, inclusiv cei de etnie roma. Noile facilitati, cu caracter special, prevazute în Legea 133/1999, vizeaza stimularea întreprinzatorilor privati pentru infiintarea si dezvoltarea întreprinderilor mici si mijlocii

- au fost formulate propuneri privind acordarea de **facilitati fiscale** întreprinzatorilor care angajeaza etnici romi.
- în colaborare cu liderii romilor si organizatiile nonguvernamentale, s-a prezentat un set de masuri pentru finantarea partiala a proiectelor bazate pe **activitati generatoare de venit si mici afaceri** pentru familiile si comunitatile de romi.
- liderii comunitatilor de romi au initiat un proiect de finantare partiala a unor **ateliere mestesugaresti** în comunitatile de romi, prin care sa se asigure producerea si comercializarea obiectelor casnice si de artizanat, precum si revitalizarea altor meserii traditionale ale romilor. În acest sens, pentru a veni în sprijinul comunitatilor

de romi, membrii Comisiei Ministeriale au înaintat un program de încurajare a înfiintarii întreprinderilor mici si mijlocii în domeniile traditionale specifice comunitatilor de romi. Proiectul a fost prezentat liderilor comunitatilor de romi în vederea consultarii, urmând ca dupa definitivarea acestuia sa se identifice sursa de finantare. Bugetul alocat proiectului "Program de încurajare a IMM din domeniul prelucrarii lemnului, a sticlei, artizanatului, mobilei, obiectelor de uz casnic, tesaturilor si covoarelor " este estimat la cifra de 700.000 EURO.

Se are, de asemenea, în vedere si favorizarea proiectelor axate pe crearea de **locuri de munca pentru femeile de etnie roma**.

6. Justitie si ordine publica

Asa cum rezulta din raportul **Ministerului de Interne**, majoritatea actiunilor întreprinse în cursul anului 2001, reprezinta coordonate de lucru cu caracter parmanent pentru unitatile ministerului, cu scopul prevenirii discriminarii institutionale si sociale a cetatenilor români de etnie roma, în ce priveste accesul acestora la serviciile oferite de societate.

Raportul arata ca în anul ce a trecut de la adoptarea H.G.430/2001, Ministerul de Interne a demarat urmatoarele activitati:

-stabilirea unui calendar al întâlnirilor sefilor de structuri teritoriale cu liderii comunitatilor romilor pentru dezvoltarea unor relatii de parteneriat, în vederea prevenirii actelor infractionale.

-participarea la evaluarea principalelor nevoi ale comunitatilor de romi si la aplicarea programelor de sprijinire a acestora.

-monitorizarea si sanctionarea cadrelor MI care au savârsit acte de discriminare a cetatenilor de etnie roma.

-aplicarea tehnicilor de mediere în cazul aparitiei starilor conflictuale, prin identificarea cauzelor care genereaza violenta interetnica.

-participarea alaturi de organizatiile reprezentative ale romilor la evenimente culturale cu specific, inspirate din cultura si folclorul romani. De asemenea , au fost initiate si s-au derulat proiecte care au avut ca scop particularizarea actiunilor desfasurate de MI si implicarea în activitati de parteneriat, cum ar fi:

- Proiectul "**Prevenirea si gestionarea conflictelor la nivelul comunitatilor multiculturale –Stagii de pregatire pentru subofiterii de politie**", care s-a desfasurat într-o prima etapa în perioada 15.10.2000-06.04.2001 la Scoala de Subofiteri de politie de la Câmpina. Prin acest proiect s-a avut în vedere pregatirea unui numar de 150 de politisti care lucreaza sau vor lucra în comunitatile multiculturale din Judetele Cluj, Covasna, Harghita, Ialomita, Ilfov, Mures, Sibiu, Bacau, Dâmbovita etc. În urmatoarea etapa vor participa la aceste forme de pregatire cadre din alte 13 judete. Se spera, astfel, ca prin intermediul lor va creste capacitatea de intercomunicare si interelationare între structurile MI si comunitatile de romi din aceste judete.

- Proiectul "**Prevenirea si rezolvarea conflictelor interetnice**", realizat în parteneriat cu Fundatia pentru Schimbari Democratice, initiat în luna ianuarie 2002, are ca scop formarea unei echipe de lucru care sa contribuie activ la cresterea capacitatii organizatiilor nonguvernamentale ale romilor de a media conflictele aparute în cadrul comunitatilor, cât si de a negocia situatiile conflictuale aparute între comunitate si reprezentantii autoritatilor locale. Grupul tinta include 30 de reprezentanti ai organizatiilor nonguvernamentale ale romilor.

- Ministerul de Interne a initiat Memorandumul privind solutionarea problemei apatrizilor de origine româna aflati în Germania, proiect aprobat de catre Primul –Ministru al României în sedinta din 22.03.2001. În baza aprobarii Memorandumului, Ministerul de

Interne a comunicat autoritatilor germane acordul privind preluarea unui numar de 20 de apatrizi de origine româna, expulzati legal din Germania.

- Prin programul "**Sanse egale pentru copii romi din România fara acte de identitate**" initiat în colaborare cu Romani Criss, Directia generala de Evidenta Informatizata a Persoanei, Primaria Capitalei si Guvernul României s-au desfasurat în mai multe localitati din tara actiuni de punere în legalitate a persoanelor fara acte de identitate.

- În vederea prevenirii si combaterii discriminarii în relatia cetateanului cu Ministerul de Interne a fost adoptat un pachet de masuri, ca urmare a colaborarii dintre Centrul de Resurse pentru Diversitate Etno-Culturala din Cluj si Institutul pentru Prevenirea Criminalitatii, din cadrul Ministerului de Interne. O masura recent instituita este cea a reglementarii dreptului la informare si exprimare în limba materna, reglementat prin Constitutia României si Legea 215/2001.

- Ca urmare a **Protocolului de colaborare** încheiat de Comandamentul National al Jandarmeriei la data de 08.03.2000 cu Partida Romilor, si aceasta institutie desfasoara activitati demne de subliniat în domeniul protectiei minoriatilor, din care mentionam pregatirea unor echipe comune de negociatori care sa actioneze pentru dezamorsarea starilor tensionate, invitarea reprezentantilor etniei romilor la activitatile de interes public organizate de structurile jandarmeriei, organizarea la nivel local de întâlniri periodice cu reprezentantii etniei.

- Pâna în prezent, la Politia Municipiului Bucuresti au fost depuse peste 100 de dosare apartinând unor tineri de etnie roma, absolventi de studii medii si superioare, în vederea recrutarii de cadre din rândul acestora. Actiunea este în deplina concordanta cu termenii Strategiei, fiind promovata la initiativa Oficiului National pentru Romi si a Institutului de Cercetare pentru Calitatea Vietii.

Pentru viitorul apropiat MI îsi propune organizarea unor întâlniri cu liderii ai romilor, în scopul informarii acestora în legatura cu unele modificari ale legislatiei în vigoare, ca si în scopul realizarii de campanii de informare si educatie civica privind necesitatea respectarii normelor cuprinse în Ghidul de Calatorie în Spatiul Schengen, precum si pentru realizarea unor acorduri noi cu reprezentantii asociatiei Romani Criss.

7. Protectia copilului

Scopul interventiei ANPCA este acela de a focaliza, în implementarea politicii si strategiei în domeniul protectiei copilului, pe promovarea, respectarea si garantarea drepturilor tuturor copiilor, asa cum sunt ele mentionate în Conventia ONU privind drepturile copilului, ratificata de România prin Legea nr. 18/1990, în ansamblul drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului si, în acelasi timp, pe asigurarea, pentru copii, a unor conditii mai bune de viata.

În urma solicitarilor transmise de catre ANPCA catre directiile pentru protectia copilului în vederea centralizarii informatiilor referitoare la felul în care au început sa implementeze Strategia Guvernului de îmbunatatire a situatiei romilor, s-au primit raspunsuri de la un numar de 26 de directii, dintr-un numar total de 47 directii pentru protectia copilului.

Informatiile solicitate se refereau la:

-programele specifice pentru copiii/tinerii romi, pentru fetele/femeile de etnie roma desfasurate, inclusiv programe pentru prevenirea si combaterea discriminarii acestora (daca exista);

-organizatiile partenere, rome sau nerome, care sunt implicate în programe pentru copiii romi, coordonatele acestora, persoanele de contact; Dintre acestea, care sunt autorizate de catre DPC si care au încheiat cu DPC conventie de colaborare;

- planul de parteneriat cu organizatiile neguvernamentale ale romilor (daca exista);

-relatiile de colaborare cu lideri politici romi, consilieri locali/judeteni romi, lideri din comunitatile de romi, etc. si care sunt formele de colaborare;
-programul pentru formarea de mediatori sociali si de formatori din rândul etniei romilor, cu parteneri din sistemul public sau privat (daca exista);
-planul anual de angajare de personal din rândul etniei romilor, atât în cadrul DPC, cât si în institutiile subordonate (daca exista).

Raspunsurile primite, în marea lor majoritate, subliniaza ca, desi nu au programe specifice: ''nu exista o politica de discriminare, dovada fiind faptul ca, în centrele de plasament, sunt protejati copii de etnie roma alaturi de ceilalti copii, în centrele maternale sunt gazduite laolalta mame cu copii de etnie roma si mame apartinând altor etnii. De asemenea, familiile cu multi copii care au beneficiat de ajutoare materiale/financiare din partea DPC si a ONG-urilor sunt, în special, de etnie roma''. De asemenea, prin activitatea de protectie a copiilor aflati în dificultate desfasurata de catre DPC sunt monitorizati, asistati, ocrotiti prin masuri de protectie temporare sau definitive, inclusiv prin adoptie, si sprijiniti dupa împlinirea vârstei de 18 ani, tineri apartinând etniei romilor, fara nici un fel de discriminare''.

Cu toate acestea, în unele judete s-au desfasurat sau se desfasoara proiecte/programe specifice sau discutii preliminare în vederea realizarii unor parteneriate, de cele mai multe ori în colaborare cu structurile descentralizate ale unor ministere sau cu organizatii neguvernamentale care au activitati pentru copiii romi, dintre care unele, putine, sunt ale romilor:
-Romstar (în judetul Bacau);
-Fundatia Ruhama din Oradea (autorizata de DPC Bihor, dar fara a încheia conventie de colaborare cu aceasta);
-Fundatia Speranta Familiei din Oradea (autorizata de DPC Bihor, fara conventie de colaborare);
-Alianta pentru Unitatea Romilor din Sectorul 3 (conventie de colaborare cu DPC Sector 3, protocol de colaborare cu DPC Sector 6, cu DPC Galati);
-Fundatia AMI, filiala Bucuresti (autorizata de DPC Sector 5);
-Asociatia Speranta Romilor (conventie de parteneriat cu DPC Calarasi);
-Asociatia Crestin Umanista a Tiganilor din Oravita (în curs de autorizare de catre DPC Caras-Severin);
-Asociatia Umanitara ''Trifu si Alin'' (în curs de autorizare de catre DPC Caras-Severin);
-Fundatia ''Calea Adevarului'' din Cluj-Napoca (colaborare cu DPC Cluj);
-Organizatia Studentilor Romi ''Romano Suno'' din Cluj-Napoca (colaboreaza cu DPC Cluj);
-Fundatia pentru Dezvoltarea Sociala a Romilor ''Ramses'' din Dej (colaborare cu DPC Cluj);
-Organizatia Salvati Copiii-filiala Craiova (colaborare cu DPC Craiova);
-Asociatia ''Copiii Romilor'' din Aninoasa (autorizata de DPC Hunedoara);
-Centrul Crestin al Romilor-filiala Eselnita (colaborare cu DPC Mehedinti);
-Fundatia ''Viata si Lumina'' G.A.T.I.E.F. (autorizata din 1998 si reautorizata periodic de DPC Mures);
-Fundatia ''Curcubeu'' din Târgu-Mures (colaborare cu DPC Mures);
-Fundatia ''Oasis''(autorizata de DPC Mures, cu care colaboreaza din 1998);
-Fundatiile ''Casrom'', ''Ion Budai Deleanu'', precum si Asociatia Chakra, Asociatia Cresin Apostolica a Romilor din România sunt în discutii preliminare pentru initierea de colaborari cu DPC Mures);

Un program pentru **formarea de mediatori sociali si de formatori din rândul etniei romilor** este de mare interes pentru toate DPC-urile, care îar promova si sustine, însa nu si-l pot permite deocamdata din cauza lipsei fondurilor, ramânând sa se identifice resurse financiare, dar si umane pentru programe de formare;

Un prim pas în vederea îndeplinirii obiectivelor propuse în aceasta directie de actiune a constat în întocmirea unui plan de **parteneriat** între ONG-uri ale romilor si structurile publice locale pentru protectia copilului. În prezent, obiectivul este partial realizat prin Fondul de Parteneriat si prin programe ale altor institutii cum ar fi: **Programul Matra, al Ministerului Afacerilor Externe al Olandei, în parteneriat cu Fundatia pentru o Societate Deschisa din România.**

Agentia Nationala pentru Protectia Copilului, face eforturi sustinute în scopul **îmbunatatirii calitatii vietii** copiilor din familiile cu venituri scazute si asigurarea respectarii drepturilor acestora. Recent, Guvernul a aprobat patru **Programe de Interes National** (PIN), pentru care a fost alocata ANPCA suma de 215 miliarde lei, beneficiarii urmând a fi, cu siguranta, într-un numar mare, si copii din etnia romilor, pentru:

- integrarea sociala a copiilor strazii (crearea unei retele de asistenti maternali profesionisti pentru situatii de urgenta, identificarea unei retele de familii de plasament pentru copii strazii, crearea serviciilor de interventie);
- închiderea institutiilor de tip vechi destinate copiilor cu nevoi speciale;
- integrarea socio-profesionala a tinerilor din institutii care împlinesc 18 ani;
- formarea resurselor umane din sistemul de protectie a copilului.

- Prin politica sa de dezinstitutionalizare a copiilor ANPCA îsi propune sa dezvolte proiecte de promovare a **alternativelor de tip familial** pentru copii institutionalizati si nu în ultimul rând desfasurarea în colaborare cu ONG-urile nationale a unor **campanii anuale de prevenire a abandonului, abuzului si a neglijarii copilului**, precum si a tuturor fenomenelor care determina intrarea copilului în dificultate.

8. Educatie

În conformitate cu prevederile Programului de guvernare, cap.VI, si cu cele ale Hotarârii Guvernului României nr. 430/2001, **Ministerul Educatiei si Cercetarii** a procedat la aplicarea masurilor specifice ce decurg din Planul general de masuri pentru aplicarea Strategiei de Îmbunatatire a Situatiei Romilor, masuri si actiuni regasibile în Planul de actiune a MEC – 2002.

Masurile întreprinse de MEC pentru **asigurarea cadrului institutional** necesar implementarii Strategiei sus – mentionate:

- Prin H.G. nr. 23 /2001, MEC înfiinteaza Directia Generala pentru Învatamântul în Limbile Minoritatilor în atributiile careia intra, în afara învatamântului limbii materne sau a învatamântului în limbile minoritatilor si problematica educatiei copiilor romi.
- Prin Ordinul Ministrului Educatiei si Cercetarii nr. 4048/26.06.2001 a fost constituita Comisia Ministeriala pentru Romi (CMR), formata din 9 membri, care acopera toate domeniile de competenta ale ministerului la scara sistemului national de învatamânt. Secretariatul CMR este asigurat de catre Directia Generala pentru Învatamântul în Limbile Minoritatilor.
- A fost elaborat proiectul de Regulament de Organizare si Functionare al CMR[1]
- A fost elaborata strategia pe termen scurt si mediu a MEC, strategie care include problematica, resursele umane si mijloacele de actiune, graficul si delegarea responsabilitatilor.
- Personalul implicat în derularea strategiei a participat la programul de instruire si formare pentru structurile de implementare a strategiei (experti CMR/23 - 24 octombrie 2001) si la reuniunile Comitetului Mixt de Implementare si Monitorizare a Strategiei (31 octombrie 2001).
- Au fost numiti cei 42 de inspectori scolari pentru învatamântul în limba romani, dintre care jumatate apartin acestei etnii.

[1] Proiectul de regulament a fost inaintat Ministerului Informatiilor Publice cf. deciziei Comitetului Mixt de Implementare si Monitorizare de la sedinta din 31 octombrie 2001.

- A fost elaborat bugetul estimativ al actiunilor specifice MEC care decurg din Planul General de Masuri (octombrie 2001).

II. Pâna la aceasta data s-a procedat la **demararea urmatoarelor actiuni** în conformitate cu calendarul stabilit:

- **31. 01. 2001 – Î**ntocmirea planului de stimulare a participarii scolare si reducere a abandonului scolar în rândul populatiei de romi s-a concretizat prin elaborarea **„Strategiei privind stimularea participarii la educatie a copiilor si tinerilor romi**"[2](variante de solutii care vor fi supuse aprobarii conducerii MEC).
- **15.02.2002** - Întocmirea unui raport anual privind situatia scolara a elevilor proveniti din familiile de romi**.** Studiul citat mai sus (partea I), realizat de catre MEC în colaborare cu Institutul de Stiinte ale Educatiei si Reprezentanta UNICEF în România este o diagnoza a situatiei scolare a copiilor romi (culegere de date, prelucrare cantitativa si analiza comparativa cu indicatori de nivel national).
- **2001 - 2002** MEC a elaborat si implementat, în parteneriat cu UNICEF, ONG –uri si autoritatile publice locale, o serie de proiecte care vizeaza stimularea participarii scolare a copiilor romi si diminuarea abandonului, proiecte care se subsumeaza pct. 2 si pct. 8 din Planul General de Masuri. Astfel, sunt în derulare urmatoarele proiecte:

– **2001** Initierea de catre MEC a programului **"Accesul la educatie al grupurilor dezavantajate , în special al copiilor romi"** cu un buget de 8,33 milioane EURO (7 milioane EURO de la Uniunea Europeana si 1,33 milioane EURO de la Guvernul României). Programul se va derula în perioada 2002 – 2004 în aproximativ 10 judete. Programul are în vedere si formarea cadrelor didactice si a inspectorilor romi care lucreaza în comunitati dezavantajate, cu unitati scolare în care exista un procent ridicat de copii romi.

– **2001** Initierea unui program de editare de materiale educationale destinate educatiei romilor si celei interculturale (în limbile romani, maghiara, româna) cu finantare de la UNICEF, în parteneriat cu organizatia Romani CRISS.

– **2001** continuarea Scolii de vara de limba si metodica predarii limbii romani (destinata "pre"-formarii cadrelor didactice rome în vederea cooptarii lor în sistemul de învatamânt).

– **martie 2001** - se realizeaza analize punctuale sau la scara nationala privitor la abandonul scolar prin intermediul proiectului **"Participarea scolara a copiilor romi",** (MEC, Reprezentanta UNICEF în România, Institul de Cercetare a Calitatii Vietii si Institutul de Stiinte ale Educatiei), program în derulare pâna în decembrie 2002.

– **iunie 2001.** Proiectul **"Dezvoltarea capacitatii comunitatilor de romi de a retrage copiii din formele periculoase de munca si de a îi integra în sistemul de educatie nationala"**, în parteneriat MEC, ECOSOC, Biroul International al Muncii (proiect în derulare pâna în 2003).

– **august 2001.** Proiectul „**Start bun pentru scoala**", Panciu, derulat de MEC/DGLIM în parteneriat cu UNICEF, ISE, ICCV si Romani Criss (proiect în derulare pâna în 2002).

– **2001** Proiectul **„Dezvoltarea capacitatii CSDR de a contribui la combaterea celor mai grave forme de munca a copiilor"**, proiectul subsumat Actiunii Nationale pentru Prevenirea si Eliminarea Muncii Copiiilor, în conformitatea cu prevederile Memorandumului de Întelegere pe care România l-a semnat.

În paralel si / sau în completarea masurilor înscrise în *Anexa* Strategiei guvernamentale privind îmbunatatirea situatiei romilor, MEC deruleaza, pentru al patrulea an consecutiv, cele zece programe strategice, pe baza unui calendar intern, avându-se în vedere:

- acordarea de locuri distincte pentru candidatii romi în învatamântul superior, liceal si în scoli profesionale (demersurile încep în luna septembrie a fiecarui an si se termina în luna mai);

[2] Strategia a fost supusa discutiei specialistilor în educatie si a reprezentantilor etniei în data de 11. 03. 2002 si urmeaza a fi adoptata si asumata de CMR.

- consolidarea retelei de inspectori romi / pentru romi din structura inspectoratelor scolare judetene (actiune permanenta), cu facilitati legislative la încadrarea acestora;
- atragerea elementului uman de etnie roma în procesul didactic (cooptarea de tineri romi cu bacalaureat din comunitatile sau cartierele de romi pentru a preda cele 3 - 4 ore saptamânale / grupa sau clasa de limba si literatura romilor - la toate nivelele -, respectiv predarea orei de istoria si traditiile romilor la clasele a VI –a si a VII-a (actiune permanenta);
- acceptarea mediatorilor scolari (finantati de autoritatile locale sau de ONG-uri) în unitatile scolare si încurajarea / recunoasterea utilitatii muncii lor în scolile din comunitatile de romi (activitate permanenta);
- colaborarea, în continuare, cu organizatiile neguvernamentale rome si nerome în domeniul educatiei romilor (activitate permanenta) în derularea proiectelor scolare si pentru asistenta legislativa în materie;
- organizarea în luna august a celei de-a patra editii a cursurilor de vara de limba si metodica predarii limbii romani, cu logistica MEC si cu finantarea primita de la UNICEF (activitate anuala, cu pregatirea specifica în intervalul martie – august), pentru un numar de 50 de cursanti în vederea numirii lor din septembrie 2002 ca profesori de limba materna (în prezent exista 260 de profesori si 12.600 de elevi romi care studiaza cele 3-4 ore saptamânale de limba romani / clasa sau grupa);
- elaborarea împreuna cu unele ONG-uri finantatoare partenere de materiale educationale destinate cadrelor didactice rome si nerome care lucreaza la clase cu elevi romi (activitate permanenta) si copiilor romi, familiilor de romi etc. (anul acesta preconizam sa apara 6 lucrari);
- cautarea de fonduri pentru formarea în continuare a 40-50 de studenti romi la sectia cu dubla specializare " institutori – profesori de limba romani " din cadrul Colegiului de învatamânt deschis la distanta (în prezent, prin demersurile inspectorului pentru limba romani, s-au obtinut finantari în scopul acoperirii taxelor si cheltuielilor pentru 68 de cursanti din anii I si II de la CEDU 2000, UNICEF, Fundatia Providenta s.a.),
- finantarea în continuare de catre MEC a taberelor scolare de limba si cultura roma pentru 300 de copii romi anual;
- întreprinderea demersurilor legislative pentru amendarea art. 20 (alineat 1 si 4) din Legea Învatamântului pentru a flexibiliza si nuanta recuperarea scolara la orice vârsta si cu demararea cursurilor în oricare moment al anului calendaristic, dupa o metodologie a MEC (martie – iunie 2002).

9**.Cultura si culte**

La nivel local ,Ministerul Culturii si Cultelor urmareste implementarea "Programului de constituire si de dezvotare a unei retele de educatie interculturala si revalorizare a patrimoniului cultural rom prin intermediul structurilor abilitate ale Consiliilor Judetene si Prefecturilor, în parteneriat cu asociatiile/comunitatile locale de romi, prin initierea de proiecte, în cadrul programului Uniunii Europene Phare RO98.03.01 precum si programul "Measures of Confidence Building "al Consiliului Europei, prin acesta fiind vizate urmatoarele doua componente:

-**educatie vocationala**, în scopul includerii comunitatilor /subgrupurilor traditionale de romi, prin revalorizarea meseriilor traditionale, artei populare /artizanale si implicarea liderilor traditionali locali;

- **educatie interculturala**, în scopul resolidarizarii sociale si armonizarii spatiului public ;

Principalele activitati avute în vedere de catre Ministerul Culturii si Cultelor pe linia implementarii strategiei Guvernului de îmbunatatire a situatiei romilor sunt:

1.Caravana pentru educatie interculturala si revalorizare a patrimoniului cultural, organizata în colaborare cu structurile specializate la nivel judetean în cele 41 de judete si Bucuresti, ocazie cu care s-au încheiat protocoale în vederea acordarii de

consultanta pentru armonizarea politicilor locale, identificarea de surse de finantare si crearea unui circuit informational între autoritati locale si comunitati de romi.

2.Tabere de cercetare a subgrupurilor de romi si revalorizarea meseriilor traditionale. .Prin aceste tabere se are în vedere studiul prospectiv al artei populare si al meseriilor traditionale ale romilor precum si cercetarea preliminara a limbajelor cutumiare de familie.

3.Cursuri de formare de mediatori comunitari.

4.Organizarea unui târg de meserii sub patronajul Ministerului Culturii si Cultelor si cu sprijinul centrelor Judetene de valorificare a folclorului, Muzeelor Etnografice judetene, prin care se va sprijini crearea unui cadru permanent de reprezentare a elementelor simbolice ale culturii materiale si spirituale ale romilor .

5.Seminar global :"Monografiile judetene despre romi si strategiile de educatie interculturala "

6.Adoptarea planului national de actiune "Romii 2003"

10.Comunicare si participare civica

Pe aceasta directie de actiune s-a initiat un program de colaborare cu mass-media în vederea popularizarii cazurilor de discriminare a romilor si incurajarii acesteia sa prezinte starea si nevoile romilor într-o maniera realista si lipsita de prejudecati în domeniile: educatie, asistenta medico-sanitara, legislatie, cultura si habitat. În acelasi context :

-Centrul de Jurnalism Independent a publicat Ghidul de buna practica jurnalistica.

-În cadrul Fondului de Parteneriat, a fost finantat proiectul Roma News. Proiectul este implementat de Academia Catavencu în parteneriat cu Rromani Criss.

-Centrul Romilor pentru Politici Publice "Aven Amentza", monitorizeaza presa centrala si locala.

-A fost redactat raportul seminarului organizat de ONU si Guvernul Romaniei privind imbunatatirea situatiei romilor în Romania.

-A fost editata cartea "Proiecte ale romilor din România 1999-2000 " tiparita cu sprijinul financiar al UE în cadrul programului Phare Ro 9803.01

II. CONCLUZII SI RECOMANDARI

Ca rezultat al unui efort comun al Guvernului si al organizatiilor reprezentative ale romilor**,** putem afirma ca pâna în acest moment programele si proiectele din planul de implementare a Strategiei au fost aplicate, în mare parte cu respectarea termenelor prevazute în Plan. Speram ca si în continuare sa beneficiem de sprijinul Guvernului si al celorlalte institutii responsabile în implementarea Strategiei, pentru a putea raspunde în acest fel nevoilor cu care se confrunta etnicii romi.

Prioritati si recomandari:

- abordarea periodica a problematicii romilor în videoconferinta cu prefectii si informarea periodica de catre prefecti cu privire la stadiul implementarii Strategiei la nivel local
- Numirea de catre Ministerul Administratiei Publice a consilierilor locali pentru romi în cadrul primariilor, conform pct.6 din Strategia Guvernului de Îmbunatatire a Situatiei Romilor, H.G.430/2001.
- Stabilirea in cel mai scurt timp a componentei Colegiului Director al CNCD, pe baza propunerilor primite de la ministere.

- Asigurarea de catre Secretariatul General al Guvernului a spatiului si facilitatilor necesare bunei functionari a CNCD.
- Colegiul Director sa asigure organizarea concursului de ocupare a posturilor pâna la sfârsitul lunii iulie si încadrarea unor juristi si functionari de etnie roma;
- Largirea schemei de personal a Oficiului National pentru Romi.
- Suplimentarea bugetului pe anul 2003, pentru fiecare minister responsabil pentru implementarea Strategiei cu suma propusa de Compania MEDE, care a estimat suma necesara implementarii Strategiei pentru ministerele responsabile;
- Suplimentarea schemei de personal a MAP si încadrarea functionarilor romi în functie de pregatirea lor ca experti sau referenti, cu statut de functionari publici în cadrul BJR-urilor, conform art.3 alin 3.din H.G 32/2002 privind aprobarea planului de actiuni pe anii 2002 si 2003 al Programului de Guvernare .

*Documentul va fi completat pe baza observatiilor si concluzilor rezultate în urma evaluarii activitatii desfasurate de MEDE în implementarea programenlor PHARE, precum si a observatiilor primite de la ministere si ONG.